

872/2021/PSP/KJ

Warszawa, 8 września 2021 r.

Szanowny Pan

Marek Maliszewski

**Dyrektor Niepublicznego Liceum
Ogólnokształcącego nr 71 Szkoły
Mistrzostwa Sportowego
Polskiego Związku Koszykówki w
Łomiankach**

ul. St. Staszica 2

05 – 092 Łomianki

Szanowny Panie Dyrektorze,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka (dalej: HFPC bądź Fundacja) jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw i wolności człowieka. Jednym z przedmiotów zainteresowań Fundacji są problemy związane z dyskryminacją jednostki. Z tego też powodu Fundacja z dużym niepokojem odnotowała doniesienia medialne o zachowaniach o charakterze dyskryminacyjnym, których rzekomo miały doświadczać uczennice NLO nr 71 SMS PZKosz Łomianki.

Z doniesień tych wynika, że uczennice NLO nr 71 SMS PZKosz Łomianki miały doświadczać ze strony jednego z trenerów zachowań dyskryminacyjnych, które, w opinii HFPC, mogłyby potencjalnie zostać zakwalifikowane jako molestowanie oraz molestowanie seksualne¹. Szkoleniowiec miał znęcać się psychicznie nad niektórymi ze swoich podopiecznych m.in. poprzez kierowanie pod ich adresem sformułowań wulgarnych oraz powszechnie uznawanych za niestosowne². Na treningach miał on łąpać zawodniczki za kolana, uda, dotykać okolic dekoltu, głaskać po ręce³. Jedna z zawodniczek opisała nawet sytuację, w której trener w nocy rzekomo wszedł do jej pokoju, usiadł na jej łóżku, po czym włożył rękę pod koszulkę uczennicy i zaczął ocierać się o jej piersi⁴. Miał przestać dopiero po

¹ <https://sportowefakty.wp.pl/koszykowka/premium/956926/pamietaj-ze-jestes-zerem-mocne-oskarzenia-pod-adresem-znanego-trenera> (dostęp: 07.09.2021).

² *Ibidem.*

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

jej wyraźnym proteście. Na drugi dzień rzekomo przeprosił zawodniczkę, dodając jednak: „Inny mógłby ci nie odpuścić”⁵. Dodatkowo niepokojące wydają się również sygnały, jakoby niektóre z uczennic miały zgłaszać – niestety bezowocnie – zachowania szkoleniowca do, aktualnie już byłej, dyrektorki szkoły⁶. Źródłowy artykuł, w szczególności w części stanowiącej przyczynę niniejszego wystąpienia, jest oparty m.in. na wypowiedziach trzynastu byłych uczennic NLO nr 71 SMS PZKosz Łomianki.

HFPC nie zamierza oczywiście przesądzać w niniejszym piśmie, czy w Państwa szkole rzeczywiście dochodziło do tego rodzaju zdarzeń. Pragniemy jednak podkreślić, że molestowanie oraz molestowanie seksualne stanowią poważne pogwałcenie praw człowieka, będąc przejawem dyskryminacji⁷. Prowadzą one do naruszenia podstawowych, najbardziej elementarnych praw i wolności osób pokrzywdzonych, w tym przede wszystkim godności, a pośrednio także zasady równości.

Definicje ustawowe molestowania i molestowania seksualnego można znaleźć w tzw. ustawie o równym traktowaniu⁸. Zgodnie z nimi przez molestowanie: „rozumie się [...] każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery”⁹, natomiast mianem molestowania seksualnego określa się: „każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej lub odnoszące się do płci, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy”¹⁰. Należy jednak zauważyć, że molestowanie i molestowanie seksualne mogą być w pewnych przypadkach kwalifikowane także jako naruszenie dóbr osobistych, a nawet przestępstwo. Do zwalczania tego rodzaju zachowań zobowiązuje również Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 30 odnosi się do przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka, art. 32 gwarantuje równość wobec prawa i prawo do równego traktowania, art. 33 stanowi o równości kobiet i mężczyzn, a art. 47 odnosi się do prawa do ochrony prywatności.

---

⁵ *Ibidem.*

⁶ *Ibidem.*

⁷ Zob. np.: orzeczenie *Alexander v. Yale* 631 f.2d 178 (2nd Cir. 1980); Rzecznik Praw Obywatelskich, *Doświadczenie molestowania wśród studentek i studentów. Analiza i zalecenia.*, Warszawa, 2018., s. 5-6.

⁸ Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2156).

⁹ *Ibidem.*, art. 3 pkt 3.

¹⁰ *Ibidem.*, art. 3 pkt 4.

W ostatnich latach HFPC badała m.in. problematykę molestowania i molestowania seksualnego na polskich uczelniach publicznych¹¹ oraz mobbingu, molestowania i molestowania seksualnego w polskich instytucjach artystycznych¹². Z naszych analiz wynika, że pomiędzy brakiem wewnętrznych, proceduralnych gwarancji w zakresie zapobiegania i reagowania na przypadki molestowania i molestowania seksualnego a ich niską wykrywalnością, zachodzi bezpośredni związek. Jednocześnie w badanych przez nas instytucjach występowały znaczące braki na płaszczyźnie właściwych ram proceduralnych, a także funkcjonowania podmiotów wykwalifikowanych do działania w fazie prewencyjnej. Ponadto, analizy przeprowadzone przez HFPC wyraźnie wskazują, że środowiska silnie zhierarchizowane są szczególnie narażone na występowanie zachowań o charakterze dyskryminacyjnym – zwłaszcza w przypadkach, w których pomiędzy jednostkami występuje relacja uczeń – mistrz, a taka sytuacja niewątpliwie ma miejsce na linii trener – zawodnik/zawodniczka. Jeszcze bardziej wrażliwe na tego rodzaju naruszenia, mogą być te grupy, dla których ciało stanowi zarazem narzędzie pracy – tak jak ma to miejsce np. w przypadku branży sztuk scenicznych. Sportowcy znajdują się bez wątpienia w podobnym położeniu. Dlatego, w opinii HFPC, w instytucjach takich jak np. szkoły aktorskie czy właśnie szkoły mistrzostwa sportowego, szczególnie zasadnym wydaje się zachowanie wszelkich możliwych środków ostrożności, w tym, w podstawowym zakresie, wprowadzanie odpowiednich mechanizmów wewnętrznych, pozwalających na efektywne zapobieganie, wykrywanie oraz zgłaszanie zachowań o charakterze dyskryminacyjnym, a nawet przewidujących funkcjonowanie podmiotów odpowiednio wykwalifikowanych do zajmowania się tego rodzaju problemami.

Mając powyższe na uwadze, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o odniesienie się do sytuacji opisywanej przez media, a także o wskazanie:

- czy w NLO nr 71 SMS PZKosz Łomianki funkcjonuje wewnętrzna procedura antydyskryminacyjna, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej uprzejmie prosimy również o jej udostępnienie;

---

¹¹ J. Gerlich, *Molestowanie na polskich uczelniach publicznych.*, HFPC, Warszawa, lipiec 2019.

¹² J. Gerlich, K. Jarzmus, „*Być albo nie być*” – *pracowniczki i pracownicy polskich instytucji artystycznych wobec zagrożenia mobbingiem, molestowaniem i molestowaniem seksualnym.*, HFPC, Warszawa, listopad 2020.

- działań podjętych do tej pory w celu wyjaśnienia oraz zaadresowania sytuacji opisywanej przez media;
- działań podjętych do tej pory (bądź też planowanych działań) w celu zapobieżenia występowaniu tego rodzaju nieprawidłowości w NLO nr 71 SMS PZKosz Łomianki w przyszłości.

Jednocześnie wyrażamy nadzieję, że poczynione przez nas uwagi, okażą się pomocne w wykonywaniu przez Pana obowiązków dyrektora szkoły.

W imieniu Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

Łara Cyryl Nowak

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU
Piotr Kładoczny
Piotr Kładoczny